

УДК 378.01: 330.3

Замрика І. В., аспірант
Власюк Т. М., науковий керівник, к.е.н., доц.
Київський національний університет
технологій та дизайну

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СМАРТ-ЕКОНОМІКИ

В освіті головним чинником, що стимулює зміни, є стрімко зростаючий потік інформації. Проміжок часу, за який обсяг знань збільшується в два рази значно скорочується: з 1900 року – за 50 років, з 1950 – за 10 років, з 1970 – кожні 5 років, з 1990 – щорічно. У таких умовах накопичення знань, коли швидкість змін інформації надзвичайно велика, заклади вищої освіти переживають значні трансформації. Однією з ключових складових цієї трансформації є впровадження концепцій та інструментів смарт-економіки. При цьому смарт-економіка виступає не лише як технологічний напрям, але й як стратегічна філософія, що спрямована на оптимізацію ресурсів та максимізацію результативності.

Северин-Мричківська Л. В. зазначає, що концепція smart-економіки «постає новим, досконалішим етапом в еволюції концепцій філософсько-економічного знання і демонструє перехід економічного буття людства на вищий рівень розвитку» [1].

У 2021 році ЮНЕСКО був опублікований документ «Переосмислення спільного майбутнього: новий соціальний договір для освіти», в якому зазначено, що «для формування сталого майбутнього освіта має змінитися, так як цифрові технології мають трансформаційний потенціал, хоча все ще належить знайти шлях, щоб перетворити цей потенціал на реальність» [2].

Як зазначають Воронкова В. Г., Нікітенко В. О., Метеленко Н. Г. «Цифрова трансформація смарт-освіти вказує на систематичний розвиток і стосується інтеграції цифрових технологій на всіх рівнях сфери освіти, сприяє всебічним інноваціям і реформам в освітніх організаціях з метою трансформувати парадигми викладання, організаційні структури, навчальні процеси та методи формування освіти впродовж життя. Це сприяє формуванню освітньої екології з відкритістю, адаптивністю, гнучкістю та стійкістю» [3].

Варто зазначити, що умови смарт-економіки впливають на трансформацію вищої освіти через різноманітні чинники, які охоплюють технологічні, соціальні, економічні та культурні аспекти (рис. 1).

Рис. 1. Чинники, що впливають на трансформацію закладів вищої освіти в умовах смарт-економіки

Такі чинники, як впровадження новітніх технологій, оптимізація управління та зміни в освітніх підходах, глобалізація та гнучкість освітніх моделей сприяють створенню більш ефективного та адаптивного середовища для студентів, науково-педагогічних працівників та дослідників. Відкритість інтелектуальних систем аналізу даних та нові технології збагачують освітній процес і сприяють розвитку креативності та інноваційного мислення. Крім того, смарт-економіка сприяє оптимізації системи управління закладами вищої освіти, оскільки впровадження системи «розумних» управлінських рішень, що базуються на аналізі даних та прогнозуванні, дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів, а також адаптувати освітні програми до потреб ринку праці.

Смарт-економіка орієнтує розвиток закладів вищої освіти на забезпечення сталого розвитку певної країни та регіону, що впливає на зміст освіти та дослідницькі пріоритети, а саме зміщення орієнтирів на розвиток програм зі сталого розвитку, екології та відновлювальних джерел енергії. Зазначені трансформації в освітньому процесі та управлінні забезпечують закладам вищої освіти можливість підтримувати та нарощувати власну конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг, а розуміння та впровадження принципів смарт-економіки стає важливою складовою стратегії розвитку освітніх установ у майбутньому.

Література

1. Северин-Мричковська Л. В. Концепція смарт-економіки в економіко-філософському дискусі. Київський національний економічний університет. 2010. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/36323/md_km_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Voronkova Valentina and Kyvliuk Olga, Individual at the educational space of smart-society. Interdisciplinary Studies of Complex Systems. 2017. 10-11. P. 88–95. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/17103>
3. Воронкова В., Нікітенко В., Метеленко Н. Еволюція концепції від смарт-освіти до смарт-економіки та смарт-бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. № 48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-17>

УДК 330.004

Проскурович О. В., к.е.н., доцент
Хмельницький національний університет

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВІДКРИТИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ЧАС

До повномасштабної війни Україна займала лідируючі позиції у Європі за темпами розвитку сфери відкритих даних. При цьому продуктами та відповідними сервісами з open data щомісяця користувалося понад 7 мільйонів українців [1]. Однак, умовах воєнного стану доступ до значної частини реєстрів був тимчасово обмежений, але робота над цим напрямом не зупинилася. Зрозуміло, що обмеження в доступі до відкритих даних негативно позначилось на діяльності вітчизняних бізнесових структур. Одночасно це і знизило прозорість державних органів. Проте, уже за декілька місяців, доступ до open data почав поступово відновлюватися. Про повноцінне відновлення в умовах війни не можна говорити, але роботи у цьому напрямку ведуться. Зокрема, в березні 2024 р. Міністерство цифрової трансформації України презентувало візію розвитку відкритих даних [1]. Провідним напрямком якої є застосування відкритих даних як ефективного інструменту у подолання основних воєнних викликів та у відновленні економіки у повоєнний період.

За словами Михайла Федорова [1]: «Україна - єдина країна у світі, яка розвиває відкриті дані в умовах війни». Він підкреслив пріоритетність відбудови економіки країни на основі відкритих даних. Вони допоможуть відслідковувати цей процес, надаючи громадянам доступ до інформації про фінансування, етапи та управління проєктами відновлення. Це забезпечує відкритість та прозорість у процесі відновлення країни у повоєнний час. Водночас open data допоможе залучити найефективніші стратегії, враховуючи реальні потреби та побажання громадян [1].